JODEN IN DE ACHTTIENDE EEUW

De strafzaak tegen Mozes Israëls, 1728
Joden reisden uit Duitsland en België naar Nederland, 1728
Vanuit Antwerpen vertrokken een man en vrouw naar Amsterdam, 1728
Plaats van de Jood Isaeq Levi in de Synagoge te Almelo, 1768
De Jood Pintho en zijn zonen in de Heerlijkheid van Almelo en Vriezenveen, 1770
De begrafenis van een Joods kind, 1778
Joodse kooplieden te Almelo en Rijssen, 1792

Tilly Hesselink-Van der Riet,
m.m.v. Jan (J.H.) Wigger en Drs. Jan Melenhorst

STICHTING DE TWENTSE KRANS · 2018

Inleiding

Tilly Hesselink-Van der Riet

De publicatie van 'De Rekeningen van de Drost van Twenthe en de Joden over 1336-1339' heeft onze interesse gewekt om te zoeken naar andere nog niet uitgegeven documenten over Joden. In het archief van het Huis Almelo zijn een zestal onbekende stukken uit de 18de eeuw te vinden.

In 1728 kwamen Joden uit Duitsland via Groningen de Republiek der Verenigde Nederlanden binnen. In datzelfde jaar vertrokken vanuit Antwerpen een man en een vrouw naar Amsterdam. Men reisde te voet, per wagen, trekschuit of schip en overnachtte in verschillende herbergen met uithangborden.

De heer van Almelo was drost in Salland. Te Wijhe werden de passen of reisdocumenten gecontroleerd door de onderscholte in het bijzijn van enkele boeren. Als de pas niet deugde ontstonden schermutselingen en raakten sommigen gewond. Ze werden naar Huis Almelo gebracht en verhoord. Deze verhoren leveren nieuwe historische informatie op. Enkele gewonden zijn in de gevangenis te Almelo door een chirurgijn behandeld. In de verhoren lezen we hun namen, geboorteplaats, leeftijd, of ze gehuwd waren en in een enkel geval vernemen we het beroep dat men uitoefende.

Andere documenten gaan over Joden in Almelo, Vriezenveen en Rijssen in de jaren 1768, 1770, 1778 en 1792.

De teksten in deze publicatie zijn overgenomen, zoals ze zijn aangetroffen met de toenmalige schrijfwijze en hoofdletters.

Voor de toegankelijkheid van de tekst is een register samengesteld op persoonsnamen, geografische namen en zaken, een verklarende woordenlijst, de genoemde feestdagen en een literatuurlijst. Omdat het bijzonder is, dat er twee tekeningen van wonden door een chirurgijn zijn gemeten en getekend, is deze pagina aan het slot toegevoegd.

We danken J.H. (Jan) Wigger, archivaris bij het Historisch Centrum Overijssel (HCO) te Zwolle voor zijn medewerking met betrekking tot het onderzoek naar de familie Van Rechteren.

Drs. Jan Melenhorst heeft het gebruikte Latijn vertaald en hulp verleend bij de woordenlijst, waarvoor we hem erkentelijk zijn.

Inhoud

Inleiding Tilly Hesselink-Van der Riet 2

De strafzaak tegen Mozes Israëls, 1728 4

Joden reisden uit Duitsland naar Nederland, 1728 6
Vanuit Antwerpen vertrokken een man en een vrouw
naar Amsterdam, 1728

Plaats van de Jood Isaeq Levi in de Synagoge te Almelo, 1768 16

De Jood Pintho en zijn zonen in de Heerlijkheid van
Almelo en Vriezenveen, 1770 17

De begrafenis van een Joods kind, 1778 18

Joodse kooplieden te Almelo en Rijssen, 1792 19

Register op persoonsnamen, geografische namen en zaken 21

Verklarende woordenlijst 24

Feestdagen 25

Literatuur 26

Afbeeldingen van de diepte van twee wonden,
gemeten door de chirurgijn 27

Colofon 28

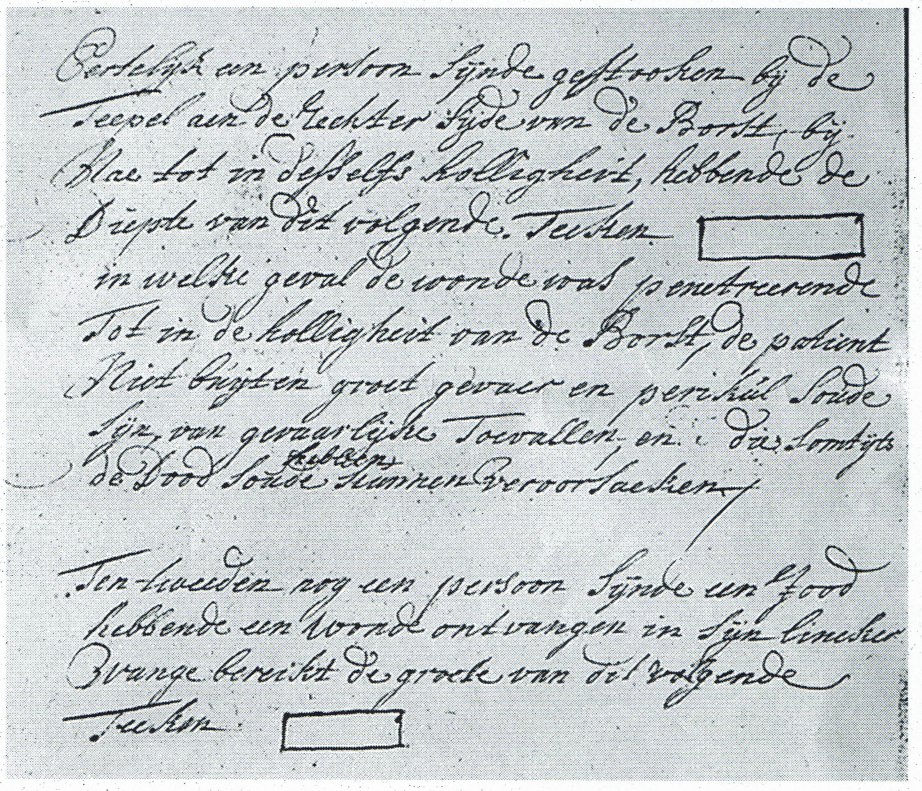

Afbeeldingen van de diepte van twee wonden,
gemeten door de chirurgijn, zie: 15, 16.

Colofon

Colofon

Uitgave: Stichting De Twentse Krans . 2018
p/a Floris Radewijnsstraat 14
NL 7665 AS Albergen
internet: www.detwentsekrans.com
mail: tilly@detwentsekrans.com

Druk en omslag: BoekenGilde, Enschede

ISBN: 978-94-6323-211-1